

Memo

Aan: Gemeenteraad Oude IJsselstreek
Cc:
Van: wethouder Kock
Datum: 21-01-2020
Kenmerk:
Onderwerp: Potentie zon op daken in Oude IJsselstreek

Aanleiding

Op 7 november 2019 heeft wethouder Kock toegezegd een inventarisatie van het voor zonne-energie 'beschikbare' dakoppervlak met de raad te delen.

Context

De ambitie om energieneutraal te zijn in 2030 is in de 'Regionale uitvoeringsagenda duurzame energie Achterhoek' gekwantificeerd. Deze cijfers zijn in het uitnodigingskader lokale duurzame energie opwekking' overgenomen. Voor de Oude IJsselstreek gaat het om een lokale opgave van 185 GWh (vooralsnog excl. behoefte van elektrische mobiliteit). Hiervan zijn 16 GWh toegewezen aan zon op grote daken, oftewel circa 20 ha¹. Deze doelstelling is voor zon op daken realistisch maar vergt wel meer inzet om dakeigenaren tot investeren aan te moedigen.

Hoe veel dakoppervlak hebben we?

We hebben circa 163 ha aan grote daken (> 500 m²) in de gemeente. Deze zijn verdeeld over verschillende functies:

	Oppervlak	Aandeel
Agrarische bedrijfsdaken > 500 m ²	76 ha	47%
Bedrijfsdaken bedrijventerreinen > 500 m ²	49 ha	30 %
Andre grote daken > 500 m ² (wonen, sport, publiek, overige)	38 ha	23 %
Totaal bestand dakoppervlak > 500 m ²	163 ha	100 %

Wat hebben we al bereikt?

In december 2019 was bekend dat 4 GWh aan zonnepanelen reeds op daken was gerealiseerd. Daarnaast heeft het RVO voor 18,7 GWh een SDE-subsidie ter beschikking gesteld. De ervaring leert dat 60% hiervan gerealiseerd worden, dus 11,2 GWh. Een aantal dakeigenaren zijn via het gemeentelijke programma 'Zonninge bedrijven' een subsidieaanvraag bij het RVO aan het voorbereiden. Hier verwachten we dat 1,8 GWh gerealiseerd worden.

¹ De omrekening van elektriciteitsproductie (GWh) naar oppervlak (ha) verandert met de technische ontwikkeling. Daarom zijn in deze memo zowel de energieopbrengst als ook de hectares opgevoerd. Uiteindelijk is de daadwerkelijke elektriciteitsproductie van belang voor het behalen van de doelstelling.

Naar schatting zijn in 2022 17 GWh zon op dak gerealiseerd. Dit zijn ongeveer 12 ha².

Welk deel van het bestaande dakoppervlak is geschikt?

We gaan ervan uit dat in 2022 op 12 ha van de totaal 163 ha zonnepanelen liggen. Daarmee blijft 151ha 'onbenut'. Echter is een deel van dit oppervlak niet geschikt vanwege technische of financiële belemmeringen zoals de mechanische sterkte, de ligging van het dak ten opzichten van de zoninval en de aansluitkosten.

Naar schatting zijn ongeveer 50 % van het 'onbenutte' dakoppervlak theoretisch geschikt voor zon op dak, oftewel 75ha. Volgens de huidige stand van de techniek kun je hierop circa 100 GWh aan elektriciteit opwekken.

De belemmeringen gelden in het bijzonder, maar niet alleen, voor de agrarische bedrijfsdaken:

- Agrarische daken hebben meestal zadeldaken waardoor circa 50% van het dak niet geschikt is;
- Vooral agrarische daken liggen in het buitengebied en hebben daarom vaak een kostbare nieuwe elektrische aansluiting nodig om de elektriciteit af te voeren;
- In de toekomst zal een aanzienlijk deel van de agrarische daken gesloopt worden.

Daarnaast wegen nationale ontwikkelingen, zoals bijv. de hoogte van subsidies, en andere financieel-technische vraagstukken, zoals bijv. de discussie rondom de verzekering van panden met zonnepanelen, mee in de overweging om een zonnedak aan te leggen. Over de actuele vraag over de verzekering van zonnedaken is een memo met technische uitleg in voorbereiding. Vooralsnog is de verwachting dat de discussie geen belemmering voor de realisatie van zonnepanelen op grote daken voor de lange termijn oplevert.

Welk deel wordt daadwerkelijk gerealiseerd?

De boven genoemde schatting van 75 ha aan theoretische potentie kan niet 1 op 1 vertaald worden naar een doelstelling voor zon op dak. Ten eerste moeten de dakeigenaren bereid zijn om te investeren of ten minsten hun dak ter beschikking willen stellen. Bovendien is de haalbaarheid van zonnedaken vanwege een kleinere schaalgrootte en daarmee relatief hogere investeringskosten per GWh in hogere mate afhankelijk van beschikbare subsidie dan zonnevelden en windmolens. Omdat de dakeigenaar vaak zelf investeert, is zon op dak ook afhankelijk van de algemene economische groei en het gemak waarop het project te realiseren is. De uitdagingen die spelen rondom de netwerkcapaciteit zullen in de komende jaren toenemen. De bovengenoemde nationale ontwikkelingen zullen de dakeigenaar ook beïnvloeden in de keuze of en op welk moment hij zonnepanelen aanschaft.

Het uitnodigingskader gaat uit van 20 ha zon op dak. Dat is ongeveer 25% van het theoretisch beschikbare dakoppervlak. Uit een vergelijk met regionale en nationale ervaringscijfers blijkt het realistisch is om aan te nemen dat 25% van de theoretisch geschikte daken binnen 5 jaar voorzien zijn van zonnepanelen. Deze ambitie vraagt wel inspanningen om de dakeigenaren tot investeren of ten minsten tot beschikbaar stellen van hun daken te verleiden. De voortzetting van het programma 'Zonnige bedrijven' levert hier een bijdrage aan maar zal naar verwachting niet alleen ervoor zorgen dat de doelstelling gehaald wordt. Om een energieneutrale gemeente te worden zijn dus zowel zonnedaken, zonnevelden, windmolens en gasvervangers nodig.

² In het uitnodigingskader is de doelstelling van 16 GWh aan zon op dak vastgelegd. Op basis van de hier gemaakte inschatting hebben we dit doel in de loop van 2022 behaald (17 GWh). Dit neemt niet weg dat de gemeente blijft inzetten op zon op dak om daarmee andere manieren van energieopwekking 'te ontzien' of tegenvallers bij het bijstellen van de ambitie op te vangen.